

12. ODÍDE MANU DO BOMBAJA?

Anotácia:

Žiaci budú mať možnosť vcítiť sa do životnej situácie mladého človeka žijúceho vo vidieckej oblasti Indie, ktorý zvažuje všetky argumenty za a proti tomu, či sa presťahovať do veľkomesta. Lepšie tak pochopia dôvody vnútornej migrácie, rastúcej urbanizácie a rastu veľkomiest v rozvojových krajinách. Zároveň však budú analyzovať i možné dôsledky tohto javu a oboznámi sa s problémami života obyvateľov na vidieku i vo veľkomestách rozvojových krajín.

Odporúčaný ročník:

2. ročník SŠ.

Vzdelávací štandard:

Regionálna a humánna geografia.

Obsahový štandard:

- ▶ Rozmiestnenie obyvateľstva, mechanický pohyb, migrácia, sídla, chudoba, nezamestnanosť, životná úroveň, kvalita života, urbanizácia, mestá, veľkomestá.
- ▶ Regióny: Ázia, India.

Výkonový štandard:

- ▶ Žiaci zhodnotia príčiny migrácie obyvateľstva;
- ▶ poznajú problémy života obyvateľov veľkomiest vo vyspelých a menej rozvinutých krajinách sveta;
- ▶ poznajú aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými.

Pomôcky:

Rozstrihané kartičky s informáciami (príloha) v obálke a prázdny (čo najväčší) list papiera do každej skupiny (štvorčlenné skupiny).

Ciele:

- ▶ Posúdiť faktory vplyvajúce na migráciu cez prípadovú štúdiu vnútornej migrácie v Indii;
- ▶ analyzovať problémy života obyvateľov vo veľkomestách rozvojových krajín (globálneho Juhu).

 10 MIN.

Postup:

EVOKÁCIA:

1. Upravte triedu tak, aby mohli žiaci pracovať v štvorčlenných skupinách. Do každej skupiny dajte prázdny list papiera. Každé skupine dajte tiež v obálke rozstrihané kartičky s informáciami – indíciami príbehu mladého Inda (príloha).
2. Vyzvite žiakov, aby zostavili z ústrižkov zmysluplný text – čas: 7 minút. Môžete im poradiť, aby sledovali jednotlivé postavy v príbehu, všímali si, aký je ich vzťah k Manuovi, kde žijú a ako sa im darí.
3. Po siedmich minútach práce vyzvite jednu skupinu, aby celý príbeh prečítala. Rýchlou diskusiu v celej triede si odsúhlaste, či je príbeh správne zostavený.
4. Na tabuľu zatiaľ napíšte „mapu“ osôb, o ktorých sa v príbehu hovorí. Manu je uprostred a „mapa“ je zostavená podľa vzťahu týchto postáv k Manuovi a podľa miesta, kde žijú (Bombaj alebo Ambesawali).

 25 MIN.

UVEDOMENIE:

5. Úlohou žiakov (stále pracujú v skupinách) je extrahovať a vyhodnotiť informácie z príbehu, a tiež vcítiť sa do situácie Manua a posúdiť, ako by sa na základe dostupných informácií z kartičiek rozhodli na jeho mieste oni sami:
 - ▶ *Ako by ste sa rozhodli na jeho mieste vy?*
 - ▶ *Čo by bolo pre vaše rozhodnutie najdôležitejšie, čo menej dôležité a čo nepodstatné?*
 - ▶ *Roztriedte informácie na tie, ktoré podľa vás patria medzi príčiny odchodu ľudí z indického vidieka do miest a na tie, ktoré zavážia pri ich rozhodnutí zostať.*
 - ▶ *Ktoré kartičky by ste zaradili medzi ekonomické, sociálne a environmentálne dôvody migrácie.*
6. Vyzvite jednotlivé skupiny, aby prezentovali svoje riešenia. Niektoré z úloh nemajú správne alebo nesprávne odpovede, nechajte preto žiakom dostatočný priestor, aby tie svoje dostatočne vyargumentovali. Rozhodnutia skupín sa môžu vzájomne odlišovať, čo je vhodné využiť na rozvinutie diskusie. (14 minút – t. j. každá skupina má asi dve až tri minúty na prezentáciu, podľa počtu žiakov v triede; ak sa vám tento čas zdá príliš krátky, zvážte vytvorenie väčších ako štvorčlenných skupín.)
7. Oboznámte žiakov, že cez túto prípadovú štúdiu spoznali faktory, ktoré pôsobia na migráciu vidieckeho obyvateľstva (nielen v Indii) do veľkomiest. Vymenujte ich, prípadne ich zaveste napísané na papieri na tabuľu alebo vysviette cez dataprojektor (toto si pripravte vopred). Môžete pripomenúť, že práve vnútroštátna migrácia v štátoch ako India, Čína či Indonézia má najväčší vplyv na enormný rast mestskej populácie v Ázii.

 10 MIN.

REFLEXIA:

8. Vyzvite žiakov, aby hovorili o tom, aké diskusie vznikali v jednotlivých skupinách – či sa zhodli, v čom sa zhodnúť nevedeli, čo ich prekvapilo na názoroch a argumentácii spolužiakov.
9. Vyzvite ich, aby kládli doplňujúce otázky spolužiakom, ktorých postoj ich prekvapil – teraz majú šancu lepšie im porozumieť.
10. Ak uznáte za vhodné, vyzvite ich, aby povedali, či im niektoré názory spolužiakov pripadajú neprijateľné a prečo. Vedte o nich diskusiu.

PRÍLOHA

KARTIČKY S INFORMÁCIAMI

Sanjit nebol schopný nájsť si prácu a zabezpečiť si živobytie v slume.	Manu chodil do školy len pár rokov, dokáže čítať a písať, nemá však žiadnu kvalifikáciu.	Manuov otec Rajesh trpí na dlhodobu neliečenú chorobu.	Najbližšia studňa je 2 km ďaleko od Manuovho domu. Po vodu chodia peši.
Bombaj je druhou najľudnatejšou aglomeráciou Indie po Dillí s viac ako 12 mil. obyvateľmi.	Za poslednú dekádu sa počet obyvateľov žijúcich v indických slumoch zvýšil o polovicu.	Manuovmu kamarátovi z blízkej dediny sa po pár rokoch v Bombaji podarilo presťahovať zo slumu do bytu v lepšej štvrti mesta.	V priaznivých rokoch dosahuje oblasť Ambesawali jedny z najvyšších výnosov ryže v Indii.
V slume, kde žije Sanjit je priemerne len jeden zdroj pitnej vody na 125 ľudí.	Bombaj je najdrahšie indické mesto. Náklady na bývanie neustále rastú.	Vyššie 70-ročná Manuova stará mama žije v Ambesawali a ďalej sa už nevládze starať o svoje polia.	Niektorí farmári z dediny dosahujú vyššie výnosy vďaka semenám nových odrôd ryže. Na ich zakúpenie si však museli požičať.
Slumy v Bombaji sú stiesnené, preplnené a často im chýba aj základná infraštruktúra.	Mimovládna organizácia plánuje rozbehnutie projektu na pomoc farmárom v Ambesawali.	Pôda v okolí Ambesawali je veľmi úrodná a bohatá na živiny.	Manuov bratranec Asim sa v Bombaji živí ako pouličný predajca, býva však na ulici.
Amar posiela časť zo zarobených peňazí rodičom na vidiek.	Pred rokom odišiel Manuov priateľ Amar pracovať do Bombaju ako stavebný robotník.	Lekár prichádza do Ambesawali len raz za týždeň.	Rajeshova tohtoročná úroda bola slabá kvôli dlhotrvajúcemu suchu.
Manuove príjmy stačia ledva na zabezpečenie potrieb jeho vlastnej rodiny.	Jediný učiteľ Ambesawali nedávno opustil a nebol nikým nahradený.	Nájsť si platenú prácu v Ambesawali je ťažké.	Manu má ročného syna Rishiho.
Pripravuje sa výstavba novej cesty, ktorá urýchli dopravu medzi Bombajom a Ambesawali.	Nový systém zavlažovania zaisť väčšiu stabilitu produkcie potravín na Rajeshových poliach.	Bombaj tvorí 5 % HDP Indie, 25 % priemyselnej produkcie a väčšinu indickej námornej dopravy.	Manu žije so svojou rodinou v dvojizbovom dome z hlíny a kameňa.
Na vidieku sa dodnes zachovávajú tradície, mestá sú anonymnejšie a liberálnejšie.	Po Rajeshovej smrti prípadne rodinná farma jeho najstaršiemu synovi.	Rozbiehajúci sa systém mikropôžičiek poskytuje farmárom pôžičky s nízkym úrokom.	Len v 10 % kriminálnych prípadov v Bombaji sa polícii podarí vypátrať páchatela.
Manu a jeho rodina žijú v malej dedine Ambesawali vo vnútrozemí Indie.	Reštaurácie a pouličné stánky v Bombaji hľadajú pravidelne nové pomocné sily.	Manu má 19 rokov. Má dve staršie sestry a troch mladších bratov.	Sanjit, Manuov priateľ zo školy, odišiel do Bombaju pred rokom.
Bombaj je deň cesty autobusom z Ambesawali.	Manu pracuje na malej farme svojho otca.	Práca na Rajeshovej farme bez strojov je náročná.	Len štvrtina indickej populácie má zdravotné poistenie. Hradia sa z neho základné úkony, nie nemocničná liečba.